

(ἀπέι = κατόπιν· μοιρολ.) Πελοπν. (Καρβελ.)
Τὴν πέτραν ἀπὸ πάτησες τζ' ἔμπηκες μέσ' 'ς τὴ βάρκαν,
'έν' νὰ τὴν εῦρ', ἀγάπη μου, τζαὶ νὰ τὴν λούσω δάρκα
Κύπρ.

"Ολοι γελοῦν τριγύρω μου, μὰ γὰ σὲ μίαν ἄκρη
τὸν πόνο μου ἔχω γιὰ φαῖ καὶ γιὰ νερὸ τὸ δάκρυ
Κύθηρα.

*Κοιμήθον, ἀρφανὸμ βαιδί, γιατί, ἢν ἐξυπνήσῃς,
θὰ δῆς γιὰ τὴν ἀρφάν-νια σου καὶ δάκρ' για θὰ χύσῃς
(βαυκάλ.) Νίσυρ.*

*Nά 'βγ' ἀκονσμα 'ς τήγ γειτον-νιὰν τξαι 'φήημα 'ς τήγ
χώρα
τδαι 'ς τ' ἀρμαστοῦ μου τήν αὐλήβ βάκογα τδαι μοιδο-
λόγια*

(*φίέλημα* = ἀφήγημα, *ἀρμαστοῦ* = ἀρραβωνιαστικοῦ)

Κάρπ. ("Ελιούμπ.) Τῆλ.
Μὲ δάκρυα βάνω τὸ νερό, μὲ δάκρυα τὸ ζυμώνω,
μὲ βαριμαναστενάματα βάνω φωτιὰ 'ς τὸ φοῦρο
"Ηπ. (Κωστάν. Μαργαρίτ.)

*Σίγκον, μάννα μ', κὶ ζύμουσι τὸν γιοῦ σου παξιμάδ'!
Μὲ δάκρο' ἀναπιάν' τὴν μαγιά, μὲ δάκροα τὴν ζυμών'*

Μακεδ. (Πάγγ.)
Κάμω τοὺς δάκρους μον νερό, τοὺς κόπους μον σαπούνι
καὶ τὰ γυργά μον γόνατα κάνω τὰ δυὸ λεγένια
'Ινέπ. || Ποιήμ.

*Ἐγύρισε δὴ παράξενη τοῦ κόσμου ταξιδεύτρα,
μοῦνος περὶ θεῖο χαμόγελο, βρεμένο μὲν ἔνα δάκρυ*

*Αὐτὴ δὲν ἀπαντοῦσε. Κάποιο δάκρυ
ἀπ' τῶν ματιῶν της κύλησε τὴν ἄκρη*

II. Ἀποστολίδ., Ἀνθολ., 266.
Ἐν ἔσει χάραμαν δοῦ φοῦ, μὲ μέραν, οὐλ-λον δύσην·
σκοτεινασούρ' ἀληθινή
δκιαζών-νει μὲ τὰ δάκια μον 'ἐν ἔχουσιν πκιὸν στῆσιν
εἰςαν βαμ-μένην ζωντανέ.

(χάραμαν *doū φοῦ* = ξημερώματα) Δ. Λιπέρτ., Τζιουπρ. τραούδ., 2, 108. 2) Πᾶν δοῦτι στάζει ὥσπερ δάκρυον, οἶον κόμμι, ὅπος κ.τ.τ τῶν δένδρων καὶ τῶν φυτῶν "Ανδρ. Θράκ. (Μάδυτ.) Κάλυμν. Κάρπ. Κίμωλ. Κύθηρ. Λῆμν. Μέγαρ. Νάξ. ('Εγκαρ κ.ά.) Πάρ. Πελοπν. (Γαργαλ. Κορινθ. Λάλ. κ.ά.) Σάμ. (Βλαμαρ. Μαραθόκ.) Σκύρ. Χίος (Πισπιλ.) — Λεξ. Πόππλετ. Αἰν. Πρω. Δημητρ.: *Τὸ δάκρυο τῆς ἀμυγδαλιᾶς εἶναι τὸ καλύτερο "Ανδρ. Γιὰ τὰ μάτια τὸ δάκρυ τ' ἀμπελοῦ εἶναι ἀλάθαστο Σκύρ. "Αμα κλαδέψῃς τ' ἀμπέλι, τὰ κλήματα βγάζουν δάκρυα Κορινθ. Τὰ δάκρυα τῆς ἐλιᾶς Κάλυμν. 'Σ τοὺς κλάδιμα δακρύνεις τοὺς κλῆμα, βγαίνεις δάκρυ Μαραθόκ. 'Η σημ. ἥδη ἀρχαία. Πβ. 'Ηροδ. 2,96 «Τὰ δὲ δὴ πλοῖα ... ἔστι ἐκ τῆς ἀκάνθης ποιεύμενα, τῆς ἡ μορφὴ μὲν ἔστι δόμοιο τάτη τῷ Κυρηναίῳ λωτῷ, τὸ δὲ δάκρυον κόμμι ἔστι». 'Αριστοτ., Περὶ τὰ ζῷα Ιστορ. 623^b 29 «ἀπὸ τῶν δένδρων τὰ δάκρυα, ἵτεας τε καὶ πτελέας καὶ ἄλλων τῶν κολλωδεστάτων». Πβ καὶ 'Ησύχ. «ὅπερ... τὸ τῶν δένδρων δάκρυον» Συνών. κόλλα, πίσσα. β) 'Η ἀσθένεια τῶν δένδρων κοιμίωσις Νάξ. ('Εγκαρ. κ.ά.): "Εβγαλε δάκρυο ἡ λεμονιὰ καὶ θέλει κόψιμο Νάξ." Εβγαλε δάκρυο τὸ δέδρο 'Εγκαρ. 3) 'Η ἐλαχίστη ποσότης ὑγροῦ, ἡ οίονει ἵση πρὸς ἓν δάκρυ, ἡ σταγῶν Κυκλ. Λῆμν. Μέγαρ. Πελοπν. (Μεσσην.) — Λεξ. Δημητρ.: *Δός μου ἔνα δάκρυ κρασὶ Κυκλ. Δό μου ἔνα δάκρυ λάδι Μέγαρ. Οὕτε δάκρυ κρασὶ δὲν ἔχει Μεσσην. 'Η βρύση φίγνει τὸ γερό δάκρυ Λεξ. Δημητρ. Συνών. δακριός* 4) Τὸ φυτόν Νάρκισσος ὁ κυπελλοφόρος (*Narcissus cupuli-**

fera ἡ tazetta) τῆς οἰκογ. τῶν Ἀμαρυλλιδῶν (Amaryllidaceae) ὑπὸ τοὺς πύπ. δάκρυνται δάκρυνται τῆς Παναγιᾶς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ ἀνθους αὐτοῦ Εῦβ. (Μετόχ. Στρόπον. κ.ἄ.) Θράκ. ("Ελληνοχώρ. Καρωτ. Μέτρ. Σηλυβρ.) Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) Κάρπ. Λέρ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) Πόντ. ("Ιμερ. Κοτύωρ.): Τὰ δάκρυνται γένουνται κουντά τ' Λαμπρὴ Μετόχ. "Αιστι, μάσ' τι δάκρυνται στον λίσσονται τοὺν πεντάφιον. (= ἐπιτάφιο) αὐτόθ. Τῆς Παναγίας τὰ δάκρυα "Ιμερ. Τὸ δάκλυνται τῆς Πατρούντα Χωρίο Ροχούδ. Τῆς Παναγιᾶς τὸ δάκρυνται τὸ λέγαμε. Κάνει ἔνα κόμπο καὶ γέρνει Μέτρ. Συνών. ἐγκρίζει α, ζαμπάκια, μανούσια, τονμπάκια 5) Τὸ φυτὸν Ἐλέγχρυσον τὸ σικελικὸν (Helichrysum siculum) τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae), ὁ τοῦ Θεοφράστου ἐλειόχρυσος, τὸ κοιν. ἀμάραρτο Κρήτ. Λέσβ. Μέγαρ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ἄ.): Δάκρυνται τῆς Παναγίας Κρήτ. Παναγίας τὰ δάκρυα Χαλδ. 6) Τὸ φυτὸν Κόιξ τὸ δάκρυνται τοῦ Διὸς (Coix lacrima Jobi) τῆς οἰκογ. τῶν Ἀγρωστιδῶν (Graminaceae), τοῦ δποίου τὰ σπέρματα φαιόχροα καὶ σκληρὰ χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν κατασκευὴν κομβολογίων Μακεδ. (Χαλκιδ.) Συνών. πατερερημός το. 7) Συνεκδ., ἐπὶ θύρων κυρίως τὸ διαυγὲς Μακεδ. (Κοζ. Πεντάπολ. κ.ἄ.) Πόντ. ("Ινέπ. Χαλδ. κ.ἄ.) Στερελλ. (Γραν.) — Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Δημητρ.: Νιφόδημασί δάκρυ Γραν. Νερὸ δάκρυος "Ινέπ. Καθαρὸ δάκρυ εἶναι τοὺν νιφὸν τού ποντάμ' Κοζ. Λάδι δάκρυνται Λεξ. Αἰν. Λιβάνι δάκρυνται Λεξ. Βυζ. Μαστίχα δάκρυνται Λεξ. Περίδ. Κρασὶ - λάδι δάκρυνται Λεξ. Δημητρ. 8) Εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν τῶν ἐμπειρικῶν Ιατρῶν, τὸ ἐκ τῆς ἀποστάξεως τῶν στεμφύλων παραγόμενον οἰνόπνευμα "Ηπ. (Ζαγόρ.) Συνών. οὗτος, ο ακί.

δακρυάκι τό, Πελοπν.(Γορτυν.) — Λεξ. Βάιγ. Μπριγκ.
δακράκι "Ηπ. Λυκ. (Λιθύσσ.) Πειρ. Ρόδ. — Π. Βλαστ..
 'Αργώ, 123 καὶ 337 Δ.Λουκοπ., Βουν. Κατσαντ., 72 Ποιμεν.
 Ρούμελ., 258 Π. Γεννάδ., Λεξικ. Φυτολογ., 415 — Λεξ.
 Γαζ. ΑΙν. Μπριγκ. Βλαστ., 469 Πρω. Δημητρ. δακράκι'
 "Ηπ. (Ριζοβ. κ.ά.) Θεσσ. ('Αργιθ. Μεσοχώρ. Τσαγκαρ.)
 Θράκ. (ΑΙν.) Στερελλ. (Εύρυταν. Φθιώτ.) δακράτσι Εύβ.
 (Κουρ.) δρακάκι Λεξ. Δρυπτα. δρακάζ' Στερελλ. (Παραπτασ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. δάκρυ καὶ τῆς ύποκορ. καταλ. -άκι.
'Η λ. καὶ εἰς Βλάχ. καὶ Σου. 'Ο τύπ. δρακάκι ἐκ
τοῦ δακράκι διὰ μεταθ. τοῦ ρή παρετυμ. πρὸς τὸ
δράκος-δρακάκι.

1) Τὸ μικρὸν δάκρυ, θωπευτικῶς "Ηπ.(Ριζοβ. κ.ά.) Λυκ.
(Λιθύσσ.) Πελοπν. (Γορτυν.) Ρόδ. — Λεξ. Βάιγ. Μπριγκ.:
"Ασμ.

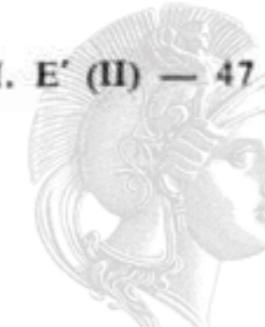
Θέ μον, μὴ βρέχῃς σήμερα, κάνε μ' αὐτὴν τὴν χάρην,
κ' ἐγὼ μὲ τὰ δακρυάκια μον ποτίσω τὸ χορτάρι
Γραπτώ.

⁷Ω οὐδονέ, μὴ βρέξῃς πιόν, κάμε μ' αὐτὴν τὴν χάριν
κ' ἐβὼ μὲ τὰ δακρύα μου, θρέφου τον τοὺς χονδράδου
Λιβύσσα.

*Πηλον κακάβια, τέρτζερις μαζί μὲ τὰ καπάκια,
Παναγούλα, μὴ δακοδάκια*

Ἦπιον
Νὰ στείλω τὸ δακρύν’ μ’ σ’ ἔνα χρυσὸν μαντήλι,
νὰ στείλω τῶν Βαιῶν κεφὶ καὶ τὴν Λαμπρὴν λαμπάδαν

*Δίχως χιονιά χιονίζονται, δίχως δροσιά δροσιοῦνται
ἀπ' τὰ δακράκια τῶν κλεφτῶν κι' ἀπὸ τὰ μοιρολόγια
αὐτέθι.*

Νὰ στείλω τὰ δακράκια μου σ' ἔνα χουσό μαντήλι
καὶ τὰ δακράκια καυτερὰ κὶ κάψαν τὸ μαντήλι
Ρόδ. 2) Τὰ φυτὰ α) Ἡρανθές τὸ εῦσμον (*Primula suaveolens* η *columnae*) καὶ β) Ἡρανθές τὸ ἄκαυλον (*Primula acaula*), ἀμφότερα τῆς οἰκογ. τῶν Ἡρανθίδῶν (*Primulaceae*). Ἡ δνομασία τῶν φυτῶν ἐκ τῆς ἐπικρατούσης παρὰ τῷ λαῷ δοξασίας ὅτι ταῦτα ἐφύτρωσαν ἐκεῖ, ὅπου ἔσταξαν τὰ δάκρυα τῆς Παναγίας Εὗρ. (Κουρ.) Θεσσ. ('Αργιθ. Μεσοχώρ.) Θράκ. (Αἰν.) Πειρ. Στερελλ. (Εύρυταν. Φθιώτ.) — Π. Βλαστ., ἔνθ' ἀν. Δ. Λουκόπ., ἔνθ. ἀν. Η. Γενναδ., ἔνθ' ἀν. — Λεξ. Γαζ. Αἰν. Βλαστ., ἔνθ' ἀν. Πρω. Δημητρ.: *Tὰ ἵτσια τοῦ βουνοῦ τὰ λένε 'ς τὰ μέρη τοῦτα δρακάκια.* Τὸν καιρὸν λέει, ποὺ οἱ 'Ἐβραιοὶ ἔπιασαν τὸ Χριστό, γιὰ τὰ πά 'νὰ τὸν στανδώσουν ... ὅπου ἔπεφτε τὸ δάκρυ τῆς Παναγίας, φύτωνε κι ἀπὸ ἔνα λουλουδάκι, ποὺ σκορποῦσε τὴν μηρωδιά του καὶ μοσχοβολοῦσαν τὰ γύρω (ἵτσια = ία, μενεξέδες) Δ. Λουκοπ., ἔνθ' ἀν. *Βῆκαν τὰ δακράκια, πάμι νὰ μάσονμι* 'Αργιθ. Μόλ'ς βγαίν' οὐ ἀμάραδονς, βγαίν' ν κὶ τὰ δακράκια Μεσοχώρ. || Ποίημ.

Μὰ σὲ λιβάδι μάτιασε τὴν "Αροιξη τὴν χλώρια,
ποὺ σὰν παιδούλα γέλαιγε μὲ ἀγνῆν τροπαλοσύνη
καὶ 'ς τὰ παλιούρια κρύβουνταν δακράκια
Π. Βλαστ., 'Αργιθ., 123. Συνών. ζ ο ν μ π ο ύ λι, *Παναγίτσα.* π α σ κ α λ ο ύ δ α, φ ο ύ λι. β) Κατὰ πληθ., τὸ φυτὸν Βατράχιον τὸ ἀερόφιλον (*Ranunculus velutinus*) τῆς οἰκογ. τῶν Βατραχιδῶν (*Rauicunculaceae*). Πρ. ἀβδελλόχορτο, βατραχοχόρτι. Λεξ. Δημητρ.

δακρύβρεχτος ἐπίθ. Γ. Στρατηγ., 'Ηρῶα, 13 — Λεξ. Δημητρ. δακρύβρεχτος Κ. Παλαμᾶ, Περάσμ. καὶ Χαιρετ., 25 καὶ 23 — Λεξ. Δημητρ.
Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ρ. δ α κ ρ υ β ρ ε χ τ o s.
Ο βρεγμένος ὑπὸ δακρύων ἔνθ' ἀν.: Ποίημ.
Καὶ σκύβοντας τὰ κύματα δακρύβρεχτος ἐρώτα,
πῶς φεύγει τώρ' ἀπ' τὸ τησὶ καὶ πῶς ἐρχόταν πρῶτα
Γ. Στρατήγ., ἔνθ' ἀν.
Δακρύβρεχτος μοῦ δείχνεσαι, βογγάς, μὲ συνεπαίρνεις
Κ. Παλαμ., ἔνθ' ἀν.

δακρυβρέχω ἀμάρτ. δακρυβρέχομαι Λεξ. Βάιγ. Μετοχ. δακρυβρεγμένος Φ. Πανᾶς, Λυρικ., 121 καὶ 223 — Λεξ. Δημητρ. δακρυβρεμένος Λεξ. Βάιγ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ ἀ κ ρ υ β ρ ε χ ο μ α i καὶ δ α κ ρ υ β ρ ε μένος καὶ εἰς Σομ.

Μεσ. βρέχομαι ὑπὸ δακρύων ἔνθ' ἀν.: Ποίημ.
Καὶ λούλουδ' ἀγιασμένα δακρυβρεγμένη κόβοντας ή θεῖς Καὶ Παρθένα

Φ. Πανᾶς, ἔνθ' ἀν., 121

Κι ὁ θαυμασμὸς τὰ μάτια μου κρατεῖ δακρυβρεγμένα
ἐσν τὴν ὑγείαν, τὴν ζωήν, γυρεύεις γιατρικό;

Φ. Πανᾶς, ἔνθ' ἀν., 223

Στερνὸ φιλὶ δακρυβρεγμένο

Λεξ. Δημητρ.

δακρύζω κοιν. καὶ Καππ. (Γούρτον.) Πόντ. ('Αμισ. Οἰν.) Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) *δακρύζω* Καππ. ('Αραβάν.) Χίος δακρύζον κοιν. βορ. Ιδιωμ. δακρύζ-ζω 'Ηράκλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) δακρύζοντας τοὺς Τσακων. (Μέλαν. Πραστ. Τυρ.) δακρύζοντας τοὺς Τσακων. (Καστάν. Σίταιν. Βακρύζω

Κάρπ. Κύπρ. 'ακρύζω Νάξ. ('Απύρανθ.) δακρύζω Πόντ. ('Ιμερ. Τραπ. Χαλδ.) δακρω Πόντ. (Τραπ.) δακρω Πόντ. *daμ-μύδζω* 'Απουλ. Μέσ. δακρυοῦμαι Καππ. ('Ανακ.) δακροῦμαι Πόντ. (Χαλδ.)

'Εκ τοῦ ἀρχ. δ α κ ρ ύ ω. Πρ. Γ. Χατζιδ., MNE 1, 277. 'Ο τύπ. β α κ ρ ύ ω καὶ εἰς κείμενον τοῦ 16ου αι., βλ. Έ. Legrand, Biblioth. 2,73,29,στ. 6 «πρέπει μου μέρων νύχταν νὰ βακρύζω».

1) Δακρύω, χύνω δάκρυα κοιν. καὶ 'Απουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. ('Ανακ.) Αραβάν. Γούρτον.) Πόντ. ('Αμισ. 'Αντρεάντ, 'Ιμερ. Οἰν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. (Βάτικ. Καστάν. Μέλαν. Πραστ. Σίταιν. Τυρ.): *Δακρύσαντα τὰ μάτια του ἀπὸ τὴν συγκίνηση -- τὴν χαρὰ -- τὰ γέλια -- τὸ πολὺ συνάχι.* Δακρύζει καὶ κλαίει μὲ τὸ παραμικρὸ κοιν. Καθάριζ-ζεν γρομμύδτζια τσαὶ δακρύζαν *dàμ* μάθτσια της 'πὸ τὴν σπιρτάα Κῶς. Δακρύζοντας τὰ μάτια του παδιοῦ ἀπὸ τὸν καπνό;) Τσακων. *Μόλ'*s τοὺν κοίταξα, δάκροσα Εὗρ. ('Αγίας Ανν). || Φρ. Δακρύζοντας τὰ μάτια μου (ἐκ παθήσεώς τινος τῶν δρθαλμῶν καὶ ἀνευ ψυχολογικῆς τινος αἰτίας) κοιν. Δάκρυσ' ή καρδιά μου, ποὺ τὸν είδα 'ς αὐτὰ τὰ χάλια (κατεθλίβην) κοιν. Κλαίω καὶ δακρύζω αἷμα (ἐπὶ ὑπερβολικῆς θλίψεως) Πελοπν. (Μεσσην.) || Παροιμ. 'Αφοῦ ἀποκλάφαν δῆλοι, δακρυσεις κ' ή χήρα (ἐπὶ τοῦ ἀκαίρως καὶ κατόπιν ἔορτῆς ἐνεργοῦντός τι) Πελοπν. (Βραχν.) 'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. κ.ά. Συνών. παροιμ. "Ο ταν ἀ π ο κ λ α i - a n e δ λ ο i , ε δ α κ ρ ύ ω ν ε κ' ή χήρα." || Γνωμ. 'Η καρδιὰ σὰ δὲ πονέδ', τὸ μάτ' δὲ δακρύζ' (τὰ δάκρυα εἶναι ἀπόρροια ψυχικοῦ πόνου) Θράκ. (Αὐδήμ.) || "Άσμ.

'Αναστενάζω καὶ πονῶ καὶ κλαίω καὶ δακρύζω,
ἄλλο δὲν ἔχω ἀπὸ σέ 'ς τὸ γόσμο νὰ ἐλπίζω.

Κρήτ.

Βαθὺα 'ς τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς ἔχω τὸν ἔρωτά σου,
κρυφὰ δακρύζω καὶ πονῶ, σὰ βρίσκωμαι μακρά σου
αὐτόθι.

'Ηπόνεσα τὰ πόδια μου 'ς τὰ ξένα νὰ γυρίζ-ζω
καὶ τ' ἄπλυτα τὰ πόδια μου τὰ βλέπω καὶ δακρύζ-ζω
'Ηράκλ.

"Αν δὲν ἀστράφῃ, δὲ βροντεῖ κι ἂ δὲ βροντῆ, δὲ βρέχει
κι ἂ δὲν πονέσῃ κ' ή καρδιά, τὰ μάτια δὲ δακρύζον
Πελοπν. (Μεσσην.)

Δακρύσαντα τὰ μάτια του, κόπηκαν τὰ μιτάξια,
ἀνέμει τὰ χέρια του, κόπ'καν κ' οἱ ἀλυσίδες
Θράκ. (Κομοτ.)

Σώπα, σώπα, ξαθή κόρη, μὴ κλαῖς καὶ μὴ δακρυῶσαι
Καππ. ('Ανακ.)

Γιατί δακρύζ - ζεις, λυερή, τσαὶ βαργυραεστενάζεις;
Κῶς (Πυλ.)

Σαράδα σίγλες τοῦ 'δωκε 'ς τὰ μάτια δὲν τὴν είδε,
ἀπάνω στὶς σαρανταδύ την είδε δακρυσμένη
Πελοπν. (Μαραθ.) Τὸ ἄσμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ. || Ποιήμ.

Χαμηλὴ τὴν κεφαλή τους, | ἀγροικῶντας τὴν βούη,
ἔδακρύζαντας κ' οἱ δεσμοί τους | τοὺς ἐφάνηκαν διπλοὶ

Δ. Σολωμ., 52.

Καὶ ἀφοῦ πανί, μαντήλι | ἐχάθη 'ς τὸ νερό,
ἔδακρυσαν οἱ φίλοι, | ἔδακρυσα κι' ἐγὼ

